

Періодизація Великої французької революції кінця XVIII ст.

Дата	Період
20 червня 1789 — 10 серпня 1792 р.	Початок революції
10 серпня 1792 — 2 червня 1793 р.	Повалення монархії та встановлення республіки
2 червня 1793 — 27 липня 1794 р.	Якобінська диктатура
27 липня 1794 — 9 листопада 1799 р.	Термідоріанський режим

Велика французька революція кінця XVIII ст.

- Кордони держав на початку 1789 р.
- А** Володіння Австрії
- П** Володіння Пруссії
- Французьке королівство
- Революційні виступи в містах
- ++ Території, охоплені селянськими заворушеннями
- Головні осередки контрреволюційної еміграції
- Держави — учасниці першої антифранцузької коаліції 1792—1794 рр.
- Регіони, охоплені рухом опору якобінській диктатурі
- Ліон Осередки контрреволюційної діяльності в 1793 р.
- Контрреволюційне повстання в березні—грудні 1793 р.
- Напрямки воєнних дій:
 — армій і флоту антифранцузької коаліції
 — французьких армій
- ✕ Визначні перемоги французьких революційних армій
- Території, приєднані до Франції в 1791—1794 рр.

Початок Французької революції кінця XVIII ст.

Основні події:

- 14 липня 1789 р. — взяття Бастилії;
- 26 серпня 1789 р. — прийняття Декларації прав людини та громадянина;
- 4–11 серпня 1789 р. — ухвалення Засновницьким збором декретів про відміну феодальних повинностей;
- 1791 р. — прийняття Конституції;
- 1792 р. — страта короля; Франція оголошена республікою.

ЗАПИТАННЯ

- 1. Охарактеризуйте економічний розвиток Франції напередодні революції.**
- 2. Охарактеризуйте королівську владу у Франції.**
- 3. Яку форму правління представники французького Просвітництва вважали найкращою?**
- 4. Визначте роль третього стану в соціально-економічному і політичному житті Франції.**
- 5. Які умови необхідні для розвитку капіталізму?**
- 6. Які причини заважали капіталістичному розвитку Франції у XVIII ст.**
 - Сільське господарство**
 - Промисловість**
 - Торгівля**

Франція
монархічна

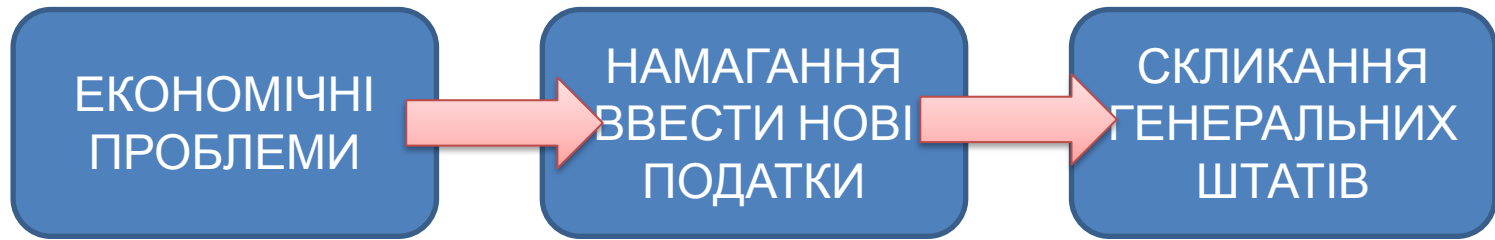
Франція
республіканська

Громадянське
суспільство

ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРАВ
ЛЮДИНИ І
ГРОМАДЯНИН
А

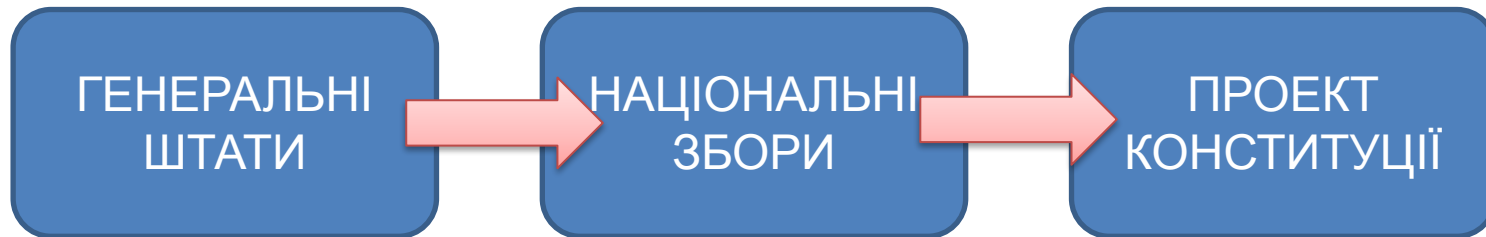
**«Ця велика революція
уникне лиходійства і сліз».
Мірабо**

Але чи могли такі передбачення
стати реальністю у французькому
суспільстві XVIII ст.?

Склад Генеральних штатів (5 травня — 17 червня 1789 р.)

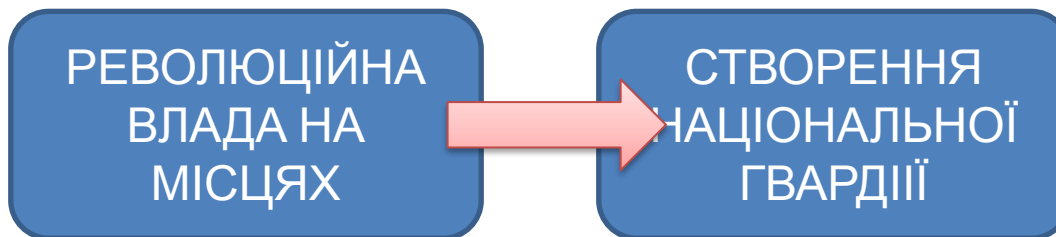

20 ЧЕРВНЯ 1789 Р. – ПОЧАТОК ВЕЛИКОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

р.

ЗАКОНОДАВЧА
ДІЯЛЬНІСТЬ
УСТАНОВЧИХ
ЗБОРІВ

СКАСУВАННЯ
ФЕОДАЛЬНИХ
ПОВИННОСТЕЙ

ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРАВ ЛЮДИНИ
І ГРОМАДЯНИНА

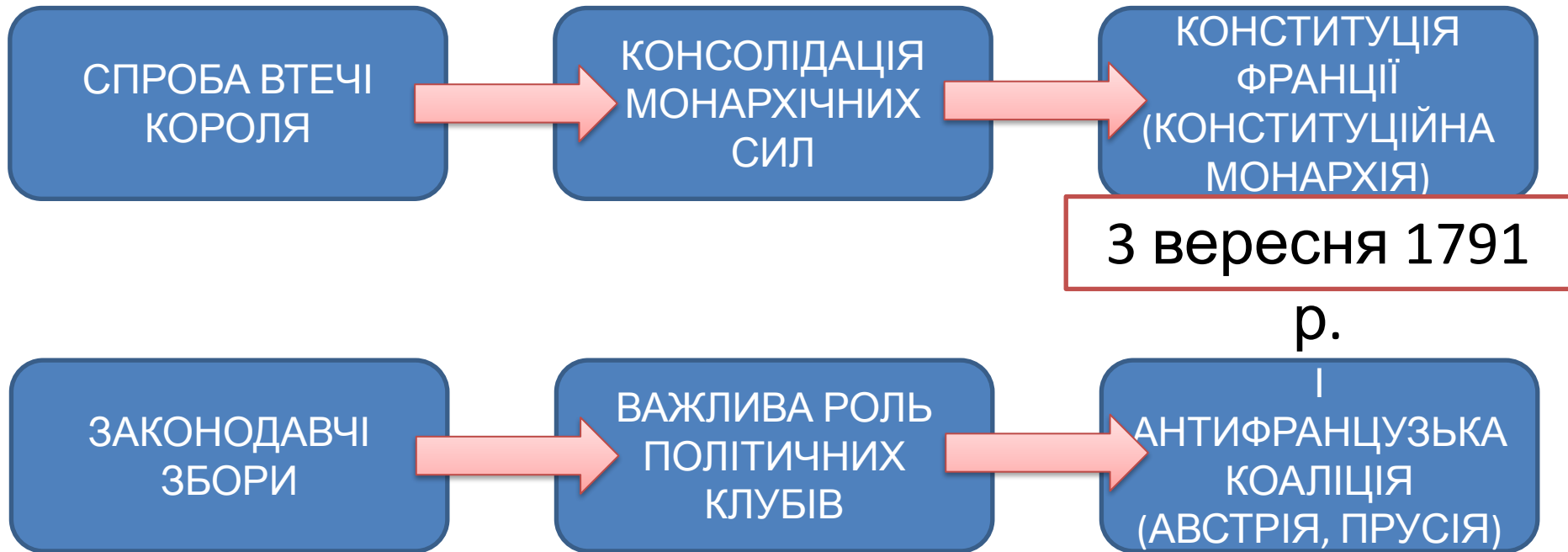
Із «Декларації прав людини і громадянина»

Представники французького народу... прийняли рішення викласти в цій урочистій декларації природні, невід'ємні й священні права людини...

- I. Люди народжуються і залишаються вільними і рівними в правах...
- II. Метою кожного державного союзу є забезпечення природних і невід'ємних прав людини. Такими є свобода, власність, безпека та опір гнобленню.
- III. Джерело всієї верховної влади завжди перебуває в нації...
- IV. Свобода полягає в праві робити все, що не шкодить іншому...
- V. Закон може забороняти лише дії, шкідливі для суспільства. Усе, що не заборонено законом, дозволено...
- VI. Закон є виразом загальної волі. Усі громадяни мають право особисто або через представників брати участь у виданні законів. Закон має бути рівним для всіх.
- VII. Ніхто не може бути обвинувачений, затриманий або заарештований інакше, ніж у випадках, визначених законом...
- IX. ...Людина вважається невинною доти, доки її не оголосять винною...
- X. Ніхто не має відчувати утисків у висловлюванні власних думок...
- XVI. Оскільки власність є непорушним і священним правом, то ніхто не може бути позбавлений її інакше, ніж у випадку встановленої законом незаперечної суспільної необхідності...

?

1. Хто, за документом, вважався джерелом верховної влади? 2. Які невід'ємні природні права людини проголошувалися в документі? 3. Чи можна вважати, що «Декларація...» заклала у Франції підвалини правової держави? Чому?

Склад Законодавчих зборів (1 жовтня 1791 — 20 вересня 1792 р.)

745 депутатів, обраних на два роки

«Ліві»

«Центр»

«Праві»

136 депутатів-якобінців.
Жирондисти. Монтаньяри

345 депутатів-незалежних

264 депутати-фельяни

«ВІТЧИЗНА
В НЕБЕЗПЕЦІ»

ПОЯВА
МАРСЕЛЬСЬКИХ
»

Висновки

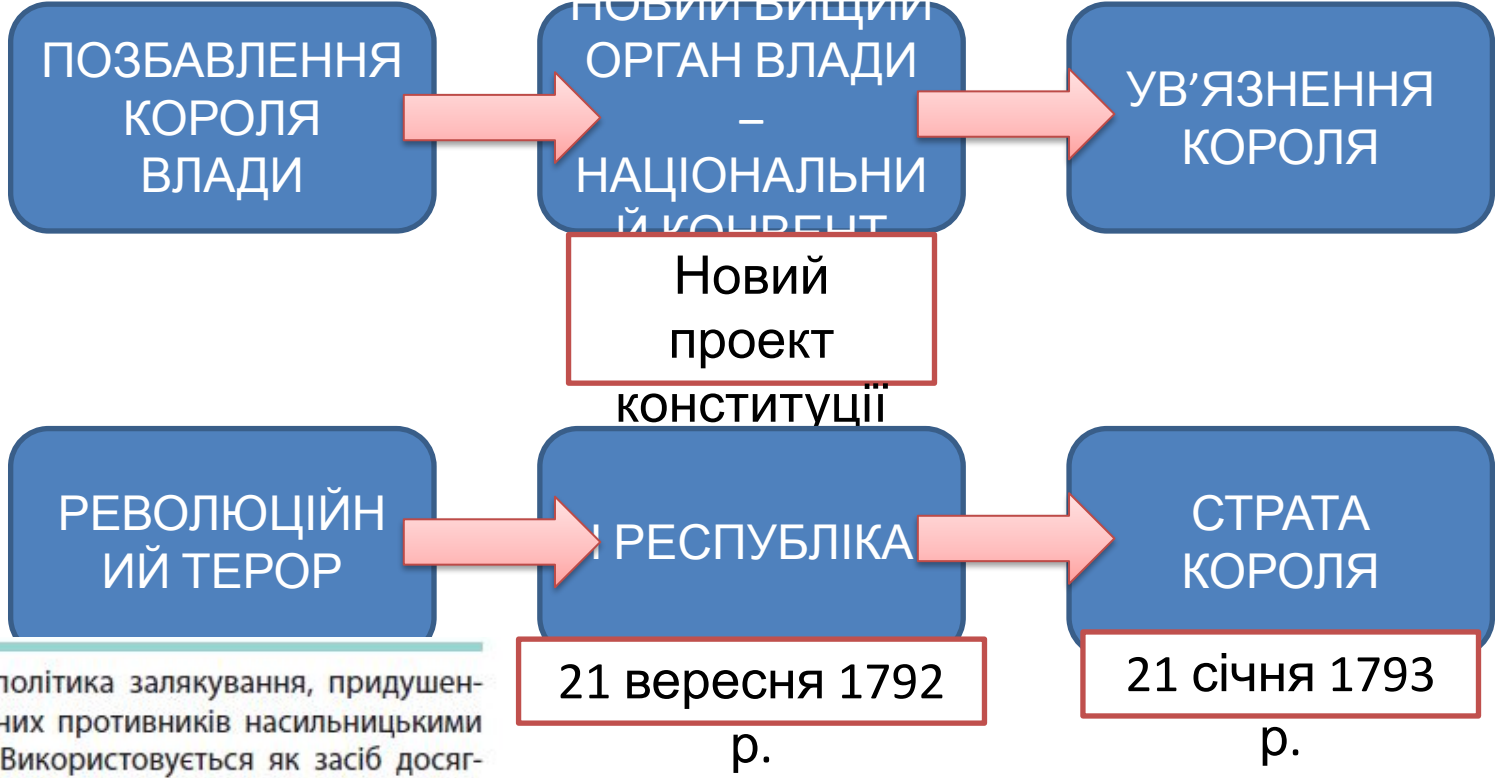
- ▶ Початок Великої французької революції кінця XVIII ст. був спричинений загостренням соціальних суперечностей у країні, абсолютизмом і підтримуваним ним «старим порядком».
- ▶ Важливими здобутками першого періоду революції стали ліквідація феодальних порядків, закріплення прав і свобод у «Декларації прав людини і громадянина», прийняття першої Конституції 1791 р., установа у Франції конституційної монархії.

Завершення Французької революції кінця XVIII ст.

Чи можна виправдати
насильство, навіть якщо
воно ставить на меті
прогрес суспільства?

Основні події:

- 2 червня 1793 р. — прихід якобінців до влади;
- 24 червня 1793 р. — прийняття нової Конституції;
- 27 липня 1794 р. — падіння якобінської диктатури;
- 27 липня 1794 р. — прихід до влади термідоріанців;
- 1795–1799 рр. — влада Директорії;
- 1796–1797 рр. — італійський похід Наполеона;
- 1798–1799 рр. — єгипетський похід Наполеона;
- листопад 1799 р. — перехід влади до трьох консулів.

Терор — політика залякування, придушення політичних противників насильницькими методами. Використовується як засіб досягнення будь-якої мети.

Склад Національного конвенту (20 вересня 1792 — 29 жовтня 1795 р.)

Лідери монтаньярів

Жорж Жак Дантон до початку революції працював адвокатом у королівському суді, де здобув популярність своїм ораторським талантом. У роки революції він став якобінцем, був помічником прокурора Комуни Парижа, одним з організаторів якобінського терору. Проте масштаби терору злякали Ж.Ж. Дантона, який у 1793 р. виступив за його припинення. Радикальні якобінці, очолювані М. Робесп'єром, оголосили його за це зрадником.

Жорж Жак Дантон

1759—1794

Максиміліан Робесп'єр був адвокатом. Свою політичну діяльність він розпочав депутатом Генеральних штатів від третього стану. Слухаючи його палкі заклики до встановлення народовладдя, політичний уряд Оноре де Мірабо сказав: «Цей піде далеко, оскільки вірить усьому, що каже». М. Робесп'єр був першим за кількістю голосів депутатом від Парижа, обраним до Конвенту, де став одним із лідерів монтаньярів. Народ захоплювався його чесністю та називав Непідкупним. Однак прагнення побороти тиранію робило М. Робесп'єра надзвичайно жорстоким до тих, кого він вважав перешкодою на цьому шляху.

Максиміліан
Робесп'єр

1758—1794

ВИСТУПИ
САНКЮЛОТІВ

ПОВСТАННЯ
СЕЛЯН У
ВАНДЕЇ

МОНТАНЬЯРИ-
ЯКОБІНЦІ
ЗАХОПЛЮЮТЬ
ВЛАДУ

31 травня-2 червня 1793
р.

ВИГНАННЯ З
КОНВЕНТУ
ЖИРОНДИСТІВ

СТРАТА
ЛІДЕРІВ
ЖИРОНДИСТІВ

ЯКОБІНСЬКА
ДИКТАТУРА

Диктатура — нічим не обмежена влада особи, групи, що спирається на силу й певну державну структуру.

КОМІТЕТ
ГРОМАДСЬКОГО
ПОРЯТУНКУ

НОВА
КОНСТИТУЦІЯ

НОВЕ
ЛІТОЧИСЛЕННЯ

Уряд очолюваний
М. Робесп'єром

24 червня 1793 р.
Республіка
Загальне виборче
право

ФРАНЦУЗЬКА
АРМІЯ
ПЕРЕХОДИТЬ
У НАСТУП

НАПОЛЕОН
БОНАПАРТ

ВБИВСТВО
МАРАТА
Ш. КОНДЕ

ПОЛЮВАННЯ
НА «ВОРОГІВ
РЕВОЛЮЦІЇ»

Декрет про «підозрілих»

ДЕКРЕТ ПРО
«ЗАГАЛЬНИЙ
МАКСИМУМ»

Продукти зникли
з прилавків

ПЕРЕМОГА
ФРАНЦІЇ У ВІЙНІ
ПРОТИ
І А/Ф КОАЛІЦІЇ

Народ прагне
припинення терору

ТЕРМІДОРІАНСЬ
КИЙ
ПЕРЕВОРОТ

27 липня 1794 р.
Страта М. Робесп'єра
та його прибічників

Термідоріанський режим

СКАСУВАННЯ
ДЕКРЕТУ ПРО
«ПІДОЗРИЛИХ»

ТЕРОР ПРОТИ
ЯКОБІНЦІВ

ВІДМОВА ВІД
РАДИКАЛЬНОЇ
ПЕРЕБУДОВИ
СУСПІЛЬСТВА

Відстоювання
інтересів буржуазії

ПРИДУШЕННЯ
ВИСТУПІВ
САНКЮЛОТІВ

НОВА
КОНСТИТУЦІЯ

НОВІ ОРГАНИ
УПРАВЛІННЯ –
ЗАКОНОДАВЧИХ
КОРПУС,
ДИРЕКТОРІЯ

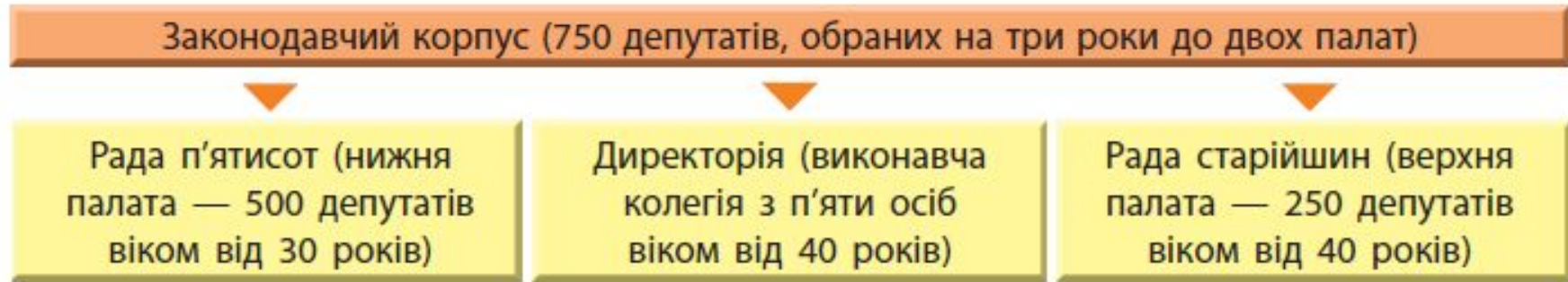
22 серпня 1795 р.
Республіка
Скасування загального
виборчого права
Майновий ценз

Конвент припиняє
існування

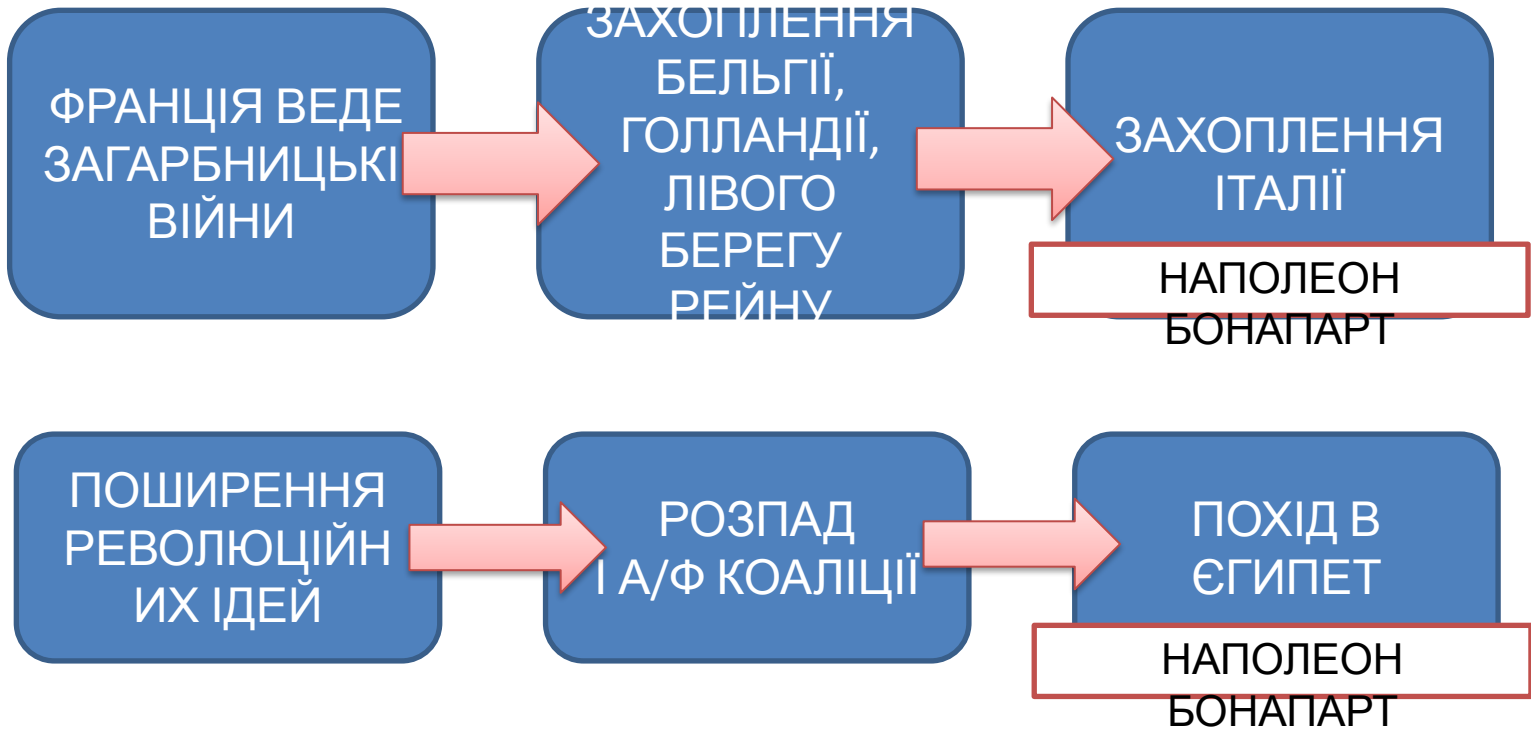
Франція в період Директорії та Консульства

Організація влади у Франції за часів термідоріанського режиму
(27 липня 1794 — 9 листопада 1799 р.)

Поль Баррас

ПЕРЕВОРОТ
18 БРЮМЕРА

9 листопада 1799 р.

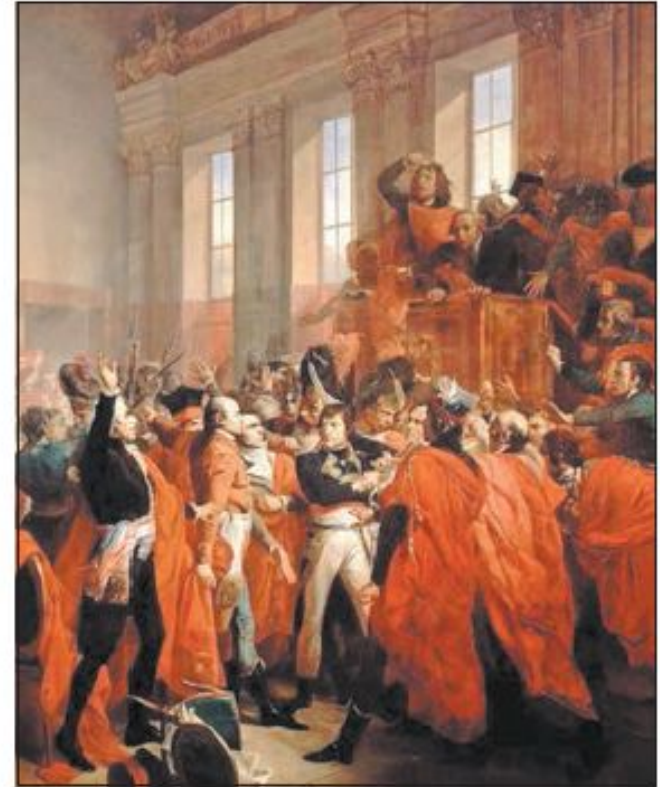
ЗАХОПЛЕННЯ
ВЛАДИ
НАПОЛЕОНОМ

ЗАКІНЧЕННЯ
ВЕЛИКОЇ
ФРАНЦУЗЬКОЇ
РЕВОЛЮЦІЇ

«Революція — варварська форма прогресу. Чи зможемо ми колись побачити той день, коли форма прогресу стане дійсно людською?»

«Соціальна історія Французької революції» Жан Жорес

Яким є ваше ставлення до цього твердження після завершення вивчення історії Великої французької революції кінця

Наполеон під час державного перевороту 18 брюмера 1799 р. в Сент-Клоді. 1840. Художник Франсуа Буше

Висновки

- ▶ Поглиблення революції у Франції привело до встановлення в країні республіканської форми правління.
- ▶ На хвилі зростання невдоволення народу встановилася якобінська диктатура. Однак невідповідність політики якобінців інтересам більшості населення країни обумовила її падіння.
- ▶ Термідоріанський режим не мав значної підтримки у Франції. Його падіння стало завершальною подією Великої французької революції кінця XVIII ст.